

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติที่มีผลต่อ
ผลิตภาพการเลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาวพรรณทิพย์ กาญจนสินธุ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวรรณ โอภาสพัฒนกิจ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชค มิเกล็ด	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อคือ (1) เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและ
การเลี้ยงโคนมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบองค์ความรู้ ทักษะคิด
และการปฏิบัติที่มีผลต่อผลิตภาพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร (3) เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผล
ต่อองค์ความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติและผลิตภาพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร (4) เพื่อศึกษาปัญหา
และความต้องการในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร ประชากรที่ทำการศึกษาคือเกษตรกรผู้เลี้ยงโค
นมใน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คือ อำเภอสันทราย (จำนวน 18 ราย) อำเภอไชยปราการ
(จำนวน 27 ราย) และอำเภอสันกำแพง (จำนวน 63 ราย) รวมทั้งหมด 108 ราย รวบรวมข้อมูลโดย
ใช้แบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า F-test, Least Significant Difference
(LSD) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42.62 ปี ส่วนใหญ่
จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคนม
เฉลี่ยเท่ากับ 2.19 คน มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมเฉลี่ยเท่ากับ 7.78 ปี จำนวนโครีดนมเท่า

กับ 6.77 ตัวต่อฟาร์ม รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมเฉลี่ยเท่ากับ 14,137 บาทต่อเดือน เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมทางนิตยสารปศุสัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 40.7) และส่วนมากได้รับคำปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ร้อยละ 86.1) เกษตรกรส่วนมากมีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม (ร้อยละ 84.3)

ผลการศึกษา 4 ตัวแปรสำคัญคือระดับองค์ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติและผลผลิตภาพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่มีความรู้ถูกต้องเรื่องปริมาณการให้อาหารหยาบมีเพียงร้อยละ 15.2 โดยคะแนนเฉลี่ยของอำเภอสันกำแพงต่ำกว่าอำเภอสันทรายและอำเภอไชยปราการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เกษตรกรที่มีทัศนคติเหมาะสมในเรื่องของพันธุ์โคกับปริมาณการให้นมมีเพียงร้อยละ 10.2 โดยคะแนนเฉลี่ยของอำเภอสันกำแพงต่ำกว่าอำเภอสันทรายและอำเภอไชยปราการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เกษตรกรที่มีการปฏิบัติที่เหมาะสมในเรื่องของการทำบ้านทึกบัญชีฟาร์มมีเพียงร้อยละ 30.6 โดยคะแนนเฉลี่ยของอำเภอไชยปราการสูงกว่าอำเภอสันกำแพงและอำเภอสันทรายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลผลิตภาพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรของเกษตรกรทั้ง 3 อำเภอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.86 กก./ตัว/วัน อำเภอสันทรายมีผลผลิตภาพอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.10 กก./ตัว/วัน อำเภอไชยปราการมีผลผลิตภาพระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.34 กก./ตัว/วัน และอำเภอสันกำแพงมีผลผลิตภาพอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.01 กก./ตัว/วัน

งานวิจัยนี้ได้ทดสอบสมมติฐาน 2 ข้อคือ (1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับ 4 ตัวแปรดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับองค์ความรู้คือประสบการณ์การเลี้ยงโคนมและขนาดฟาร์ม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติคือระดับการศึกษาและการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติคืออายุประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม ขนาดฟาร์ม รายได้และการได้รับการฝึกอบรม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพคือรายได้และขนาดฟาร์ม (2) ระดับขององค์ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพการเลี้ยงโคนม พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพคือการปฏิบัติในการเลี้ยงโคนม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการส่งเสริมในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับปริมาณการให้อาหารหยาบที่ถูกต้อง ทักษะที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องพันธุ์โคกับการให้น้ำนมและการปฏิบัติในเรื่องการทำบ้านทึกบัญชีฟาร์มแก่เกษตรกร เนื่องจากมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้

Thesis Title The Comparative Study of Knowledge , Attitude and Practices Affecting Productivity of Dairy Farming in Chiang Mai Province.

Author Miss Phantip Kanchanasinith

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr. Narinchai	Patanapongsa	Chairman
Asst.Prof.Dr.Avorn	Opatpatanakit	Member
Lecturer Dr. Wallratat	Intaruccomporn	Member
Asst.Prof.Dr.Choke	Mikled	Member

Abstract

The objectives of this research were follow : 1) to study personal and socio-economic background and dairy farming characteristics in Chiang Mai Province 2) to comparative study knowledge, attitudes and practices affecting productivity of dairy farming 3) to study factors affecting knowledge, attitudes, practices and productivity of dairy farming and 4) to study problems and needs of dairy farmers. The samples were drawn from 108 dairy farmers in Chiang Mai Province derived from three districts, namely, San Sai District (18 farmers), Chai. Prakam District (27 farmers) and San Kamphaeng District (63 farmers). Data was collected by Multi-stage Random Sampling technique using of questionnaires and interviewing as tools. Statistical Techniques used were percentage, maximum, minimum, mean, standard deviation, F-test, Least Significant Difference (LSD) and Pearson's Product Moment Correlation.

From the research finding, it was found that : Most of farmers were male, with an average age of 42.62 years old and had primary education. The average dairy labor was 2.19 persons and average experience of dairy farming was 7.78 years. The average

of dairy per farm was 6.77 cows. The net income was 14,137 Baht/farm/month. Farmer received dairy information from journal and most of them (84.3%) needs training course.

The findings on knowledge, attitudes, practices and productivity was found that :
 1) there was less number (15.2%) of farmers had correct knowledge about quantity of roughages feeding. The average knowledge score of San Kamphaeng District was lower than San Sai District and Chai Prakarn District at 0.05 level. 2) there was less number (10.2 %) of farmers had correct attitude about breeding and productivity. The average attitudes score of San Kamphaeng District was lower than San Sai District and Chai Prakarn District at 0.05 level. 3) There was less number (30.6%) of farmers fill in farm book (correct practices). In this case the average practices score of Chai Prakarn District was higher than San Sai District and San Kamphaeng District at 0.05 level.

The average productivity of milk in Chiang Mai Province was 11.86 kilograms/cow/day. San Sai District had the highest productivity at 14.10 kilograms/cow/day (high level), Chai Prakarn District at 12.34 kilograms/cow/day (medium level) and San Kamphaeng District had the lowest productivity at 11.01 kilograms/cow/day.

This research had two hypothesis as follows : 1) There are relationship between personal and socio-economic background variables with knowledge, attitudes, practices and productivity. From hypothesis testing it was found that (1) there were relationships between experience of dairy farming and farm size with knowledge,(2) there were relationships between education and communication with the other farmers with attitudes,(3) there were relationships between age, experience of dairy farming, farm size, income and experience of training with practices and (4) there were relationships between farm size and income with productivity . 2) When find the relationship between knowledge, attitudes and practices with productivity there were relationships between practices with productivity.

This research suggests that it is necessary to provide more knowledge about quantity of roughages feeding, breeding of cows and filling in farm book to dairy farmers because there are less farmers have correct practices and aware of these problems.